

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

COMISIA PERMANENTĂ

DECIZIA nr. 195

28 ianuarie 2021

Comisia Permanentă a Uniunii Naționale a Barourilor din România, în ședința din **28.01.2021**, în baza dispozițiilor art. 67 alin. (1) lit. a) și j) din Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a examinat **cererea de apărare a reputației profesionale** formulată de **domnul avocat RĂZVAN VIOREL DOSEANU**, din cadrul Baroului Bihor.

Petentul apreciază că au fost săvârșite acțiuni abuzive și intimidatoare ale doamnei judecător Crina Elena Muntean, din cadrul Tribunalului Bihor împotriva sa privind:

a) întocmirea unui dosar penal față de domnul avocat pentru că a formulat o cerere de recuzare a d-nei judecător, apreciindu-se că a comis infracțiunea de audiență constând în tulburarea solemnității ședinței de judecată;

b) amendarea nelegală și netemeinică cu suma de 1.000 lei, pentru comiterea unei abateri judiciare;

c) denigrarea sa în mass-media, unde este prezentat ca un infractor, ca un corupt și ca un membru al unui grup infracțional de interese din justiția bihoreană.

S-au solicitat atât Punctul de vedere al Consiliului Baroului Bihor privind verificările efectuate în cauză, cât și Raport de la membrii Comisiei Permanente a UNBR, care au ca atribuții legătura cu Baroul Bihor.

Comisia Permanentă a luat act de următoarele:

- Rezoluția nr. 4469/B/20.12.2019 a Inspecției Judiciare (Direcția de Inspecție pentru Judecători) prin care s-a dispus exercitarea acțiunii disciplinare față de doamna judecător pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare – „constituie abatere disciplinară manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, săvârșite în exercitarea sau în afara exercitării atribuțiilor de serviciu”;

- Decizia Secției pentru Judecători a CSM (dosar nr. 1/J/2020) din 15.07.2020, prin care s-a admis acțiunea disciplinară și s-a aplicat doamnei judecător Crina Elena Muntean sancțiunea disciplinară constând în suspendarea din funcție pentru o perioadă de 6 luni pentru săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art.99 lit. a) din Legea nr.303/2004 (cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare la ICCJ)”

Din materialele aflate la dosar se constată următoarele:

1. Domnul avocat, prezent în data de 29.05.2019 pentru soluționarea unei contestații la Tribunalul Bihor, având în vedere apariția în săptămânalul „Bihoreanul” a unui articol intitulat „Justiția sub asediu” în care se analiza cercetarea disciplinară a doamnei judecător ca urmare a sesizării pe care petentul a formulat-o, i-a solicitat doamnei judecător să aibă în vedere obligația legală de a se abține fiind indicii privind o eventuală lipsă de imparțialitate a sa; având în vedere refuzul doamnei judecător de a se abține, domnul avocat a formulat o cerere de recuzare pe care a și motivat-o.

Deși completul de judecată era prezidat de către doamna judecător Maria Gruescu, doamna judecător Crina Elena Muntean a cerut să se constate infracțiunea de audiență comisă de către domnul avocat Răzvan Viorel Doseanu, respectiv încălcarea solemnității ședinței de judecată, pe motiv că acesta ar fi adresat cuvinte jignitoare, faptă prevăzută și pedepsită de art. 278 Cod penal, fără a se indica nici măcar un singur cuvânt jignitor pe care avocatul l-ar fi adresat doamnei judecător și nici în ce fel a fost tulburată solemnitatea ședinței de judecată.

Potentul consideră că doamna judecător a dispus ilegal și neîntemeiat constatarea unei infracțiuni de audiență cu consecința deschiderii unui dosar penal în care să fie cercetat, doar ca un mijloc de intimidare și ca o răzbunare pentru că s-a dispus cercetarea sa disciplinară ca urmare a sesizării formulate de către acesta, relația de dușmănie dintre cei doi fiind de notorietate,

2. Prin Încheierea penală din data de 06.02.2020 a Tribunalului Bihor, în dosarul nr. 110/833/2019/al, s-a dispus aplicarea față de domnul avocat a unei amenzi judiciare în cuantum de 1000 lei pentru comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art. 283 alin. 4 lit. i) CPP, respectiv „manifestări ireverențioase ale părților, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane față de judecător sau procuror”.

Domnul avocat consideră că această amendă a fost aplicată în mod nelegal, întrucât în sala de judecată nu s-a constatat comiterea vreunei abateri disciplinare și nici nu s-a aplicat vreo amendă judiciară. Practic, după finalizarea ședinței de judecată, completul de judecată s-a retras în birouri și a dispus un proces separat, în afară sălii de judecată, a constatat o abatere judiciară, a deliberat și a aplicat o sancțiune. Din modalitatea în care este redactată încheierea de ședință însă, rezultă că în sala de judecată completul a constatat abaterea judiciară, a motivat-o, a deliberat și a aplicat amenda judiciară de 1.000 lei.

3. Doamna judecător Crina Elena Munteanu a acordat interviuri publice - ex. interviul apărut în săptămânalul NEWSWEEK România (partea I - 26 iulie 2019 și Partea II - 2 august 2019) -, prin care l-a discreditat atât pe domnul avocat, cât și pe soția acestuia (judecător la Curtea de Apel Oradea), pe președinta Tribunalului Bihor Carmen Domocoș, pe soțul acesteia avocat Cristian Domocoș (fost decan al Baroului Bihor și membru al Comisiei Permanente a UNBR), pe doamna judecător Florica Roman (Curtea de Apel Oradea), mai mulți inspectori judiciari, membrii ai CSM inclusiv judecători de la ICCJ.

Analizând întregul material probator, Comisia Permanentă apreciază următoarele:

1. Aspectele invocate la pct. 1 și 2 sunt litigii deduse judecății și pot fi reglementate exclusiv prin intermediul acțiunilor în justiție. De altfel, dosarul penal deschis pentru infracțiunea prevăzută de art. 278 Cod penal a fost clasat (dosarul nr. 251/P/2019, ordonanța din 24.06.2020), iar amenda judiciară a fost anulată (Încheierea Tribunalului Bihor din 23.06.2020 – dosar nr. 110/883/2019/a1.1). Motivările din ambele hotărâri sunt edificatoare în ce privește legalitatea măsurilor dispuse împotriva domnului avocat.

2. În legătură cu aspectele invocate la pct. 3, se rețin următoarele:

Potrivit art. 70 din C. civ., orice persoană are dreptul la libera exprimare, iar exercitarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile și limitele prevăzute la art. 75 din C. civ. Pe de altă parte, conform art. 72 alin. (2) din C. civ., este interzisă orice atingere adusă onoarei și reputației unei persoane, fără consimțământul acesteia, ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75. De asemenea, orice persoană are dreptul la propria imagine, iar dispozițiile prevăzute de art. 75 sunt aplicabile. Art. 75 din C. civ., la care se face trimitere prin textele legale menționate supra, prevede, în mod expres, că nu constituie o încălcare a drepturilor anterior enunțate atingerile care sunt permise de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte.

Exercitarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a acestor drepturi. Art. 20 alin. (1) din Constituția României stipulează, în mod expres, că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte, consacrând astfel principiul interpretării conforme.

Art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede, la paragraful 1, că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, drept care cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei, fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. În paragraful 2, norma convențională prevede că exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Art. 8 din Convenție Europeană prevede că: 1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. 2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

Din interpretarea dispozițiilor art. 10 din Convenție, rezultă că dreptul garantat de acest articol nu este unul absolut. Astfel, dacă paragraful 1 al art. 10 consacră existența dreptului la libertatea de exprimare, paragraful 2 al articolului menționat permite restrângerea exercitării acestui drept, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva anumitor valori pe care statul le poate, în mod legitim, apăra sau

chiar împotriva democrației însăși. Astfel, libertatea de exprimare, ca drept esențial într-o societate democratică, nu poate fi exercitată dincolo de orice limite, una dintre limitele prevăzute expres de par. 2 al art. 10 fiind tocmai protecția reputației sau a drepturilor altora.

Trebuie subliniat că dreptul la libertatea de exprimare, garantat de art. 10 al Convenției, și dreptul la viață privată, consacrat de art. 8 al Convenției, sunt protejate în mod egal de lege și nu sunt ierarhizate, deci nu se poate da a priori superioritate vreunui dintre ele, ci instanțele naționale trebuie să cântărească cu atenție "interesele concurente aflate în joc", iar atunci când examinează necesitatea ingerinței în dreptul la libertatea de exprimare, în vederea protejării reputației sau drepturilor altora, Curții Europene i se poate solicita să verifice dacă autoritățile interne au păstrat un just echilibru între protejarea a două valori garantate de Convenție și aflate în conflict în anumite cauze și dacă motivele pe care le-au invocat pentru a justifica ingerința în dreptul la libertatea de exprimare au fost relevante și suficiente (a se vedea în acest sens, cauza Axel Springer AG c. Germanie, hotărârea de Mare Cameră din 7 februarie 2012 și cauza Cicad c. Elveției, hotărârea din 7 iunie 2016).

În acest sens, în cauza Handyside c. Marii Britanii, s-a subliniat că "libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice, una din condițiile primordiale ale progresului său și ale împlinirii individuale a membrilor săi. Sub rezerva paragrafului 2 al art. 10, ea acoperă nu numai "informațiile" sau "ideile" care sunt primite favorabil sau care sunt considerate inofensive ori indiferente, ci și pe acelea care offensează, șochează sau îngrijorează statul sau un anumit segment al populației. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, în absența cărora nu există societate democratică".

În ceea ce privește dreptul la viață privată, Curtea Europeană a statuat, în jurisprudența sa, că noțiunea de viață privată, ca noțiune autonomă, cuprinde elemente care se raportează la identitatea unei persoane, cum ar fi numele său, imaginea sa, integritatea sa fizică și morală; garanția oferită de art. 8 din Convenție este destinată, în principal, să asigure dezvoltarea, fără ingerințe exterioare, a personalității fiecărui individ în relațiile cu semenii. Așadar, există o zonă de interacțiune între individ și terți care, chiar și într-un context public, aparține "vieții private" (a se vedea, în acest sens, cauza Von Hannover împotriva Germaniei [GC], par. 50). De asemenea, s-a statuat că **"dreptul la apărarea reputației este un drept care, în calitate de element al vieții private, este legat de art. 8 din Convenție"** (hotărârea Chauvy și alții împotriva Franței, par. 70).

Totodată, s-a arătat că trebuie găsit un echilibru între dreptul la libertatea de exprimare, garantat de articolul 10 al Convenției și dreptul la viață privată, care cade sub incidența art. 8 din Convenție, echilibru care impune **apărarea reputației** și tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de proferarea afirmațiilor denigratoare, dacă, prin aceste afirmații, se impută situații factuale, lipsite de orice suport probatoriu, efectuate în cadrul unei adevărate campanii de denigrare, și reiterate în public, prin mijloace de comunicare prin presă și mass-media, cu rea-credință (cauza Petrina contra României, hotărârea din 14 octombrie 2008; cauza Andreescu c. României, hotărârea din 8 iunie 2010).

În jurisprudența Curții Europene, s-a subliniat, în mod constant, că, sub rezerva art. 10 par. 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, libertatea de exprimare este valabilă nu numai pentru informațiile și ideile acceptate, considerate drept inofensive sau

indiferente, ci și pentru cele care deranjează, neliniștesc sau îngrijorează un anumit segment al populației - aceasta fiind expresia pluralismului, toleranței și mentalității deschise, fără de care nu există societate democratică. În acest sens, instanța europeană a statuat, în cauza Sipoș c. României, în următorul mod:

"Curții îi revine sarcina de a stabili dacă statul, în contextul obligațiilor pozitive care decurg din art. 8 din Convenție, a administrat un just echilibru între protecția dreptului reclamantei la reputația sa, element constituent al dreptului la protecția vieții private, și libertatea de exprimare, protejată de art. 10 din Convenție (Petrina, citată anterior, par. 36; Von Hannover c. Germaniei, par. 70). Astfel, Curtea Europeană consideră că obligația pozitivă care decurge din art. 8 din Convenție trebuie să se aplice în cazul în care afirmațiile susceptibile să afecteze reputația unei persoane depășesc limitele criticilor acceptabile din perspectiva art. 10 din Convenție (Petrina, citată anterior, par. 39)".

De asemenea, Curtea Europeană a făcut referire **la limitele criticii acceptabile**, limite în privința cărora s-a apreciat că trebuie să fie mai largi în cazul persoanelor publice decât în privința persoanelor private (cauza Ieremiov c. României nr. 1, hotărârea din 24 noiembrie 2009, par. 38).

Totodată, **pentru a constitui o încălcare a art. 8 din Convenție care protejează dreptul la reputație**, un atac împotriva reputației unei persoane **trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să cauzeze un prejudiciu victimei**, prin atingerile aduse dreptului acesteia la respectul vieții private (cauza A. c. Norvegiei, hotărârea din 9 aprilie 2009, par. 64), iar "comportamentul persoanei în cauză, înainte de publicarea reportajului, sau faptul că fotografia în litigiu și informațiile aferente acesteia au fost deja publicate anterior reprezintă, de asemenea, elemente care trebuie să fie luate în considerare" (cauza Von Hannover c. Germaniei nr. 2, hotărârea din 7 februarie 2012, par. 111).

În aprecierea depășirii limitelor libertății de exprimare și necesității respectării dreptului la viața privată, respectiv **dreptul la imagine și dreptul la reputație**, Curtea Europeană a avut în **vedere calitatea și funcția persoanei criticate, dar și a persoanei care critică; subiectul dezbătut**, în sensul de a stabili dacă acesta este sau nu de interes public (cauza Bugar c. României); **forma, stilul și contextul mesajului critic** (cauza Niculescu Dellakeza c. României); **buna-credință a autorului afirmațiilor incriminate** (cauza Ileana Constantinescu c. României); distincția dintre **judcățile de valoare și imputarea unor fapte obiective; doza de exagerare a limbajului jurnalistic; proporționalitatea sancțiunii** cu fapta imputată (cauza Bugar c. României, cauza Dumitru c. României, Cumpănă și Mazăre c. României).

Reținând că, din interpretarea dispozițiilor normei convenționale a art. 10, rezultă că exercițiul libertății de exprimare presupune "îndatoriri și responsabilități" și el poate fi supus unor "formalități, condiții, restricții sau sancțiuni", ceea ce semnifică recunoașterea posibilității pentru stat de a exercita anumite "ingerințe" în exercițiul acestei libertăți fundamentale, în cauzele de o asemenea natură, trebuie să se analizeze de către instanțele investite să le judece cele trei condiții impuse de textul legal, respectiv ca aceste ingerințe, imixtiuni, atingeri ale dreptului la liberă exprimare să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie necesară într-o societate democratică, în sensul de a răspunde unei nevoi sociale imperioase de reglare a raporturilor sociale. Acestor condiții legale, li s-a adăugat, pe cale pretoriană, și **cerința proporționalității**, respectiv ca ingerința dispusă să nu fie arbitrară sau excesivă (a se vedea, în acest sens, cauzele Cumpănă și Mazăre contra României, Barb împotriva României, Sabou și Pîrcălab împotriva României).

Văzând toate aspectele sus menționate, se rețin următoarele:

Luările de poziție publice ale doamnei judecător Crina Elena Muntean întrunesc în mod cumulativ condițiile sus menționate pentru a fi considerate un atac nejustificat și denigratoriu la adresa domnului avocat RĂZVAN VIOREL DOSEANU.

Faptul că pe rolul Secției pentru judecători în materie disciplinară există o acțiune disciplinară exercitată de Inspekția Judiciară împotriva doamnei judecător Crina Elena Muntean, ca urmare a sesizării domnului avocat RĂZVAN VIOREL DOSEANU, nu justifică pozițiile publice ale doamnei judecător, care inoculează ideea unei conduite neconforme a petentului (și a celorlalte persoane la care se face referire – avocați/magistrați), precum și a unei vulnerabilități majore în cadrul sistemului avocațial și judiciar în general, fără a se iniția procedurile reglementate de lege pentru sesizarea aspectelor la care face referire.

Demersul doamnei judecător de a afirma în spațiul public acuzații grave, nefundamentate din punct de vedere de juridic, la adresa domnului avocat RĂZVAN VIOREL DOSEANU și a celorlalte persoanelor nominalizate, în condițiile în care nu s-a constatat în cadrul unor proceduri disciplinare sau judiciare definitive săvârșirea unor acte sau fapte de natura celor susținute, afectează grav prestigiul profesional al acestuia, prin generarea unei îndoieli majore în ceea ce privește probitatea sa profesională.

Afirmațiile și susținerile făcute în spațiul public de doamna judecător Muntean Crina Elena precum și modalitatea concretă în care au fost prezentate evenimentele, exprimările folosite în cuprinsul relatării, nu reprezintă o manifestare a libertății de exprimare, ci constituie, atât o manifestare contrară demnității funcției de judecător, cât și o manifestare de natură a aduce atingere reputației profesionale a domnului avocat RĂZVAN VIOREL DOSEANU, a prestigiului profesiei de avocat și chiar a justiției în general.

Ca urmare, având în vedere toate aspectele sus menționate, Comisia Permanentă

D E C I D E :

Art. 1. – Se admite cererea de apărare a reputației profesionale a domnului avocat RĂZVAN VIOREL DOSEANU.

Art. 2. – Comisia Permanentă va emite un comunicat de presă privind admiterea cererii de apărare profesională menționată la art. 1, care va fi dat publicității pe site-ul www.unbr.ro și care va fi transmis Baroului Bihor și domnului avocat RĂZVAN VIOREL DOSEANU.

Art. 3. – Prezenta decizie se comunică domnului avocat RĂZVAN VIOREL DOSEANU și Baroului Bihor.

C O M I S I A P E R M A N E N T Ă